

Маро ба беномуси айбдор кардӣ... «ту бидон, ки «махз беномусии ту сабаби асосии марги падару модарамон шуд».

Ман тоҷирам на бозичаи дасти дигарон, ягон кас дари хонаат барои пул ва на барои чизи дигар нарафтааст, ман хамаи хонаю дарам ва тичоратамро бо меҳнати худам сохтам.

Мисли ту 2 маротиба бо пули давлат ба истирохатгоҳи «Артек» нарафтаам. Ман донишгоҳро хатм накардаам. Барои ман касе хона насохтааст, маро мисли ту бо пули карз зан надодаанд.

Биё як маротиба таҳлил мекунем, ки бренди Мирзои Салимпур ба хонадони мо, шахсан ба ман ва Ватанамон Тоҷикистон, чи суд ё зиёне овардааст?

1. Раҳмати падарамон аз зои Бюрои ноҳиявии хизби коммунистӣ буданд ва роҳбари дуҷуми ноҳия аз пушти ту чи гуна сархам буданд?

2. Дар ба дари хобгоҳи донишқадаву донишгоҳҳо барои забони тоҷикӣ ба митинг бароед гуфта гаштӣ, вале чаро имрӯз фарзандони худат забони тоҷикиро, ки забони модариашон аст, намедонанд.

3. Бо навиштаҳои игвогаронаи ту зидди роҳбарияти ҳамонвақтаи ҷумҳурий падарамонро аз кор ронданд.

4. Дар митинги 20 нафара блети комсомолиатро сӯзондӣ, зеро ту 2 маротиба бо дастгирии ҳамин Кумитаи комсомоли ноҳия ба истирохатгоҳи «Артек» рафта будӣ.

5. Дар рӯзномаи «Чароги рӯз» дар бораи устоди падар Аловиддин Уроков ва Чурабек Муродов мақолаи танкидӣ навишти, ки онҳо дӯстони хонадони холаам буданд.

6. Моҳи якуми хонадоршавиат дар пеши хамаи мо ба модарамон гуфти, ки ман занамро барои шустани либоси Шумо нагирифтаам.

7. Дар бораи мушовири Президенти якуми Тоҷикистон Р.Набиев, мақола навишти, чи гапхое падар ба ту нагуфта буд.

8. Дар вақти пайдо шудани ду майдон, навишти ки мардуми Кӯлоб дар даст шиори

«Нест бод Ислом»-ро доранд. Яъне ду майдонро бо хам шӯрондӣ. 200 хазор нафар курбон шуд, чаро имрӯз дар бораи ин амалат наменависӣ, ки бо игвои ман 200 хазор нафар кушта шуданд. Дар баробари Сангак Сафаров ва Ризвон Сидиров номатро дар таърих хамчун шахси хунхор паси парда мондӣ.

9. Ба лидерони собик вилояти Кӯлоб мактуби кушод навишти онхоро ба хамаи бадбахтихо ва нооромихо гунахкор кардӣ. Пас чаро дар бораи лидерони оппозитсия чизе нанавистӣ? Зеро оппозитсия минтакаи Кӯлобро ба мухосираи иктисодӣ гирифта буд, чаро дар бораи кадамҳои сулховари Давлат Худоназаров ва дигархо нанавистӣ, агар дигарон менавиштанд, ин президентшав аст меғуфтӣ!

10. Дар вақти чангҳои шахрвандӣ дар ноҳияи Хисор падарам бо мушкилиҳои зиёд аз тарси кушта шуданат, туро гурезонид, вале ҳамон бегоҳ боз худатро дар телевизион нишон додӣ, зеро ба ту гайр аз шӯхрат чизе ва касе даркор набуд. Захматҳои падарам бароят ҳеҷ арзише надошт.

11. Дар арафаи баргузори Иҷлосияи 16-уми Шӯрои Олӣ, ҳар лаҳза худатро дар телевизион реклама мекардӣ, он замон барои ҳавфи эҳтимолии кушта шуданат, падарам чи холи зоре дошт, зеро як камаз боевикоҳои Фронти халқӣ ба ҳонаи падарам зада даромаданд он рӯз, чи рӯзи сиёҳе буд, чунки падарро бурданд, хонаро кофтукоб карданд, маро заданд ва падари бечораро бо чи холи зор халос кардем.

12. Обрӯи хонаводаамон дар деха рехт. Он замон падарам ду автомашинаи шахсӣ ва як автомашинаи хизматӣ дошт, ҳамаро аз пушти шӯхратпарастӣ ва аъзогиат ба гурӯҳҳои ҷиноятӣ бурданд, хамчунин ба ҷои қораш рафтанд зеро силоҳ ва таҳдиди зӯроварӣ аризаӣ бо хоҳиши худ аз қор рафтанаширо навишт, аммо ту имрӯз иддаои онро мекунӣ, ки ман дар Аврупо 3-4 ҳонаи 300 хазор еврогӣ дорам.

13. Хамаи «кахрамонон» гурехтанд ва ту бошӣ дар ҳонаи устодат Додочон ба хайси хонабон мондӣ!

14. Баъди дар телевизион баромад намудани шоир Аскар Ҳаким, падарам то сахар хоб накард, чунки ту хонабони Додочон будӣ, бо машаққатҳои зиёд аз тарси кушта шуданат, туро, ба ҳонаи ҷӯраи осетинаш гурезонид.

15. Падарамонро ба ШВҚД дар ноҳияи Шаҳринав бурданд хайрият шогирдонаш ва рафиконаш ёрӣ расониданд, то падарамон озод карда шавад, вале падарро аз онҳо бароварда, хамчун падари шахси игвогар Малик-командир мехост парронад.

16. Бечора рафики осетинии падар баъди як моҳ бо қадом роҳхо ба ҳона овард туро, ҳатто аксионерон аз ту парҳез мекарданд, боз дарди сари падар гардидӣ!

17. Шабона ба ҳона боевикоҳо омаданд, аз доду фиғони падару модар ба қафоят нигоҳ накарда гурехтӣ.

18. Ба Чумхурии Туркменистон гурезонданат дар онҷо гайр аз арақнӯши дигар қоре надоштӣ, падар ба аёдатат рафта, холи зоратро дид.

19. Вақте бо модар туро хабаргирӣ рафтем, дар пеши чашми мо ба дигарон харид кардӣ, вале ақлат нарасид, ки барои модарам тӯхфаяки қамарзише бихарӣ.

20. Аз Туркменистон одам роӣ кардӣ, ки ба ман пул фиристед.

21. Аз Туркменистон бо як кило қанди ирис ба ҳона даромадӣ.

22. Ба саволи падар, ки чаро дар ин нотинҷоҳо омадӣ, қабоб додӣ, ки ман барои иштирок дар тӯӣ писари аммаи занам омадам. Илова кардӣ, ки дар қарибӣ ҳаста шудай. Ту аз хазорон нафаре, ки аз игвогарихоят қарибу бенишон шудаанд, намеғӯӣ?

23. Падарро дар сари дастархон муттаҳам кардӣ, ки чаро дар вақташ бо Вали Ўзбеков шинос набудед, ки имрӯз дар империяш ягон вазифа меғирифтед.

24. Вакте падарамон маслихат дод, ки биё гашта ба Турманистон ё Россия рав, гуфтӣ, ки «Зани ман кӯлобӣ аст, тагоихои ӯ боевик хастанд ва Вали Ўзбеков хеши занам аст».

25. Дар рӯзи марги бибиам падарамро муттахам кардӣ, ки хамавакт барои кори давлат хастӣ. Магар дар холати бекорӣ, падарамон метавонист, ки зиндагиамонро таъмин намояд.

26. Дар рӯзи чаноза танҳо барои рекламаи худ талош мекардӣ, хамаи хешу табор мегуфтанд, «гурезонедаш, ки ӯро махкам мекунанд».

27. Ман туро аз шаҳри Турсунзода бо ёрии мухофизони Директори заводи пахта, раҳмати Хасан Маннонов тавассути катора то шаҳри Дехнави Чумхурии Ўзбекистон хамроҳӣ кардам, ҳам падар ва ҳам Хасан Маннонов фаҳмониданат, ки туро муҳолифин мисли бозича истифодаат бурданд, дигар бо онҳо алоқа нақун, аммо сад афсӯс.

28. Вакте, ки дар радио дар катори аъзоёни оппозитсия дар мулоқоти Техрон номи туро гирифтанд падарам талх гирифт.

29. Баъди 8 моҳ гашта омадӣ, бо овози баланд гуфтӣ, ки дигар ба ту касе кор надорад, аммо дар гирду атрофат собик боевикхоро чамъ мекардӣ, ҳар рӯзи чоршанбе пеши фолбину чодугарҳо мерафтӣ, дигар на гапи падар ба ту мегузашту на гапи модар.

30. Бо як сумка бор, дар назди бозори Хисор ба савдогари пардохтӣ, ҳамин қадар падар ва рафикони ӯ фаҳмонданат, гӯш накардӣ. Вакте, ки дар бозори Хисор қормандони милитсия барои савдои кӯчагӣ қапида махкамат карданд, чи холи зоре дошт падар, шабу рӯз дар пеши ШВКД дар шаҳри Хисор интизорӣ мекашид, аммо аз хешу табори занат дараке набуд.

31. Хама умед ба Вали Ўзбеков буд пагоҳаш дар пеши ШВКД ахволи падар бад шуд бо як мошин ба хона рои кардам, ҳар соат аз кабинет раиси ЗАГС-и ш.Хисор ба хона занг меадам Вали Ўзбеков ҳам омад, аммо баъди 10 дақиқа ҳеч қорек накарда, баромада рафт.

32. Падарам ҳар рӯз ба дари дафтарҳои намояндагии СММ, Иттиҳоди Аврупо, Сафорати Амрико дар Тоҷикистон, ва Прокуратура мерафт, дигар қасе аз он рафикони дар гирдат парвона буда, ба хона наздик намешуданд. Аз дохили СИЗО пайғом рои кардӣ, ки хонаю дарро фурушед маро ҳалос қунед.

33. Вакте, ки дар Прокуратураи генералӣ дар утокти қории муфаттиш вохӯрдём дар пеши мо баёнот навиштӣ, ки маро Додочон Атовуллоев гӯё мачбур мекард, ки мақолаҳои игвоангезона нависам.

34. Вакте, ки бо шарофати Чаноби Олӣ озодат карданд, аввалин суханат дар пеши мардум ин буд, ки ман бо як тумори Вали Ўзбеков озод шудам, ин даводавҳои падар барои ту ҳеч будааст?

35. Баъди 3 рӯзи озодиат падару модар ва маро гунаҳқор кардӣ, ки пулу молҳои туро гирифтаем.

а) Рӯзе, ки туро қапида буданд қузвдони туро падар ба ман дод, ман аз дарунаш пули 10 дона нонро гирифтам, ба дасти Тохир - додарамон бо хамроҳии муаллим Фирдавс Нуралиев нонро ба хонаву қузвдонро ба занат дода буданд.

б) Бо хохиши занат ман чузвдони боратро кушодам, борхояшро хисоб карда ба хусурат супоридам.

1. Бар ивази хамаи захматхояш, ба падарам боре хам миннатдорӣ накардӣ, баръакс дилашро орзурдиву худ ба сӯи Москва равон шудӣ. Падар бо вучуди ин хама ахмакихоят ба рафикаш Бӯри Каримов занг зада, хохиш кард, ки ба ту ёрӣ расонад.

2. Савготӣ рои кардӣ, хама хурсанд, дар байни савготихо ду либоси гарми зимистона (жемпир) буд, якеаш гаронарзишу босифат, дигараш камарзиши бесифат, хатчаи дохили чузводон маълум гашт, ки либоси камарзиши бесифаташ барои падарам будаасту дуввумиаш барои хонаводаи занат, пас кучост кадри он хама захматхои падар? Дигар баъди хондани хатчаат, касе на кандӣ рои кардагиатро хӯрду на либоси гарми зимистонаро касе ба бар кард.

3. Зану фарзандонатро ба Москва бурдӣ, медонисти зиндагӣ дар Ватан аз хисоби бекории падар, душвор гардида буд, дар 2-3 мох як маротиба 50 ё 100 доллари ИМА равон мекардӣ. Бечора дар орзуи автомашина буд, ӯ маро ба ш.Москва фиристод, ту бо кадом рӯят пешвоз гирифтӣ? Дар як кунчи хонаат амаки занат ва дар кунчи дигараш тагои занат шишта будан. Рӯзе занат барои як кошук асал бо ман мунокиша кард.

4. Вакте ба нуктаи савдоят ба кор шурӯъ кардам, дар магозаат бори зиёд надоштӣ, дар давоми 6 мох яке аз пешсафҳои бозори Черкиз шудем, ваъда дода будӣ, ки ба падар мошин мехарем, вале вақти ба Душанбе омадани ман, занат дар пеши падараш чанчолро бардошт, ки ӯ ба падари худаш мошин мехарад. Ту боши дар пеши онҳо чун як шахси беҳукук ва забонкӯтоҳ чизе гуфта натавонистӣ!

5. Аз ш.Москва ба Ватан омадам, хафтаи аввал падарро ба бозор бурда, бо пули ман ва пасандозаш як мошини нав гирифтём фурушанда шинос буд аз арзиши умумии мошин, 400 доллари ИМА нарасид. Фурушандаи мошин барои додани бокимондаи пул, хамагӣ 1 мох вақт дод, намедонам аз чи сабаб бошад, ки лоакал хамин 400 долларро равон намекардӣ ё шояд касе ичозатат намедод.

6. Вакте ба Душанбе омадӣ ба дасти падар 4000 доллар мондӣ, ки бароят хона харад, вале баъди 2 рӯзи ба Москва рафтнанат, занат пайдо гардида, пулро аз дасти падар кашида гирифт, ту боши чун хамеша хомӯш будӣ!

7. Кадом фонди хоричие бароят 2000 доллари ИМА чуброн додааст ва аз ту кадом бачаи савдогар пурсидааст, ки чаро 5000 доллар надоданат, ту дар чавоб гуфтӣ, ки агар аз хонаи мо касеро мекуштанд ман 5000 доллар мегирифтам, ман аз шунидани ин суханҳо шах шуда мондам.

8. Рӯзи тӯйи ман телевизор ва видеоплеер харида оварда дар пеши хешу табор тӯхфа кардӣ баъдан маълум гашт, ки ин тӯхфаҳо бо пули худам харида шудааст, ту танҳо худро бори дигар реклама кардаиву халос!

9. Дар охири тӯям пули санъаткоронро пурсидам чанчолро бардоштӣ, ки рав аз падарам гир, аммо маро, ки барои сарватманд шудани ту сабаб гашта будам, кадр накардӣ!

10. Дар тичорати Маскав хешу таборҳои занатро чамъ карда, ба корҳои пулӣ ва хатарнок маро пешдаро мекардӣ, хостам бас кунам, ба ман ваъда доди, ки ба мани беҳона, хонаву мошин мехарӣ ва пули калон хам ваъда додӣ, гуфтӣ, ки хамаи ин тичорат

танхо аз ману ту аст, ман бошам бовар кардам, вале афсус аксионерхо дигарон будаанд.

11. Вакте бӯхрони иктисодӣ омад, худро муфлис эълон карда, фурушандахоро мачбур кардӣ, ки бо Куръон касам хӯранд, карзхоро ба гардани ман бор кардӣ, аммо ин хама як сахнаи театри буду халос, пулхоро барвакт бачояшон карда будӣ.

12. Хостам як видеокамера харам ва ба касби пешинаам баргардам, вале намондӣ, барои худам либос хариданро ҳам манъ кардӣ.

13. Хангоми ба Тоҷикистон омадан аввал ором буди як рӯз худат гуфтӣ, ки хусурам як хона ёфтааст ман меравам сурогаашро мегирам меравем ва ба ту медихам. Рафта омадиву муносибатат бо ман дигар шуд наредонам хонаводаи занат ба ту чи гуфтанд, лекин карзе ки дар гарданат мондааст, пеш аз марг бо хатчае васият кун, зеро ман ин карзро ҳеч гоҳ намебахшам. Ва то карзро надихӣ ба қабр намонанд туро.

14. Дигар дар гирду атрофат, ҳам одамқуш, ҳам каллоб, ҳам нашъафуруш чамъ карда, даврон мерондӣ, як одат доштӣ доим дар пеши падар неш мезадӣ, интизор будӣ, ки ман чангро сар кунам, падарро бо пулат ва туморхоят муттахам карда будӣ, хама тарафи туро мегирифт, дигар дар сари дастархон бо ту нон хӯрдан ҳам мушкил буд, зеро захр мепошидӣ.

15. Осиеби сохтаи падарро ба кор андохтам, ту ва фармондехонат намондед, ки кор кунам. Чанд маротиба сухани туро шунидам, ки маро дар пеши падар сиёҳ кардаи.

16. Хонае, ки падар бароят сохта буд, аз нав таъмир кардӣ, дигар бо ту ва командаат гап задан душвор буд. Дигарон доира мезаданд ту ракс мекардӣ, агар падар ягон чи мегуфт рост пеши сеҳру чодугарон мерафтиву тумору таштоб мегирифтӣ, хатто барои бастанӣ дахони падар, дар зери шифти хона кӯрхатхоро мегузоштӣ.

17. Ба ш.Москва равон шудам, аввал қорам хуб буд, бачаҳои бозор хуб қабул карданд, вале рашқ дар ту монда буд, ба қори чодугарбозиат нисбати ман сар кардӣ.

18. Дар Тоҷикистон фақат худро реклама мекардӣ, оқибат мучохидхое, ки худат «кахрамонашон» метарошидӣ, даромада бо силоҳ хама чизу чораатро бурданд. Зеро баъзе асбоби рӯзгорро, ки наредонди қасе даст расонад, ба қори боевикхо рафт. Ачиб имрӯз даг-дага мекуниву он рӯз қисе гуфта натавониста будӣ.

19. Сар шуд, бо гапи фолбин ҳамаро ба ШВҚД бурда, маиб карданд, ягон қас хона меомад, ё дар роҳ дар чашм мегалтид пагоҳ фол мекушодӣ, лекин ҳамаро ба номи падар мегуфтӣ. Барои ман маълум буд, ки фолбини асосиат хушдоманат буд.

То албом ва қасетаи тӯйи маро ба хоҷири бастанӣ дахони ман ба фолбинат бурда доди.

1. Ба Радиои Озодӣ ба қор даромада, ба ш.Прага рафтӣ, вақти хона омадан тавассути Москва меомадӣ, вақти хар омаданат як проблема дар пеш буд, ман медонистам, ки нисбати ман зану шавхар илмбозӣ мекунед, зеро ту ягон маротиба бе кӯрхату тумор намеомадӣ.

2. Ман тавассути ту ба хона пул ирсол мекардам, ту ба падару модарам наредодай ва ҳамчун фоизи пулхоят ҳисоб мекардай. Имрӯз бошад, шикоят мекунӣ, ки қасалии қанд шудам ин қасалии фоизи пулхоест, ки ту хӯрда будӣ ва имрӯз азоби онро қасида

истодай.

3. Ба ман супориш додӣ, ки барои хамкорони ту авиабилет гирам, ин амалат як навъи «постава»-и ту буд, зеро барои хамкоронат маро бурда, дар чангалҳои ФР лату кӯб намуда, маиб карданд пулу моламо кашида гирифтанд. Метавони ба ВКД ФР дархост фиристода, ин парвандаро омӯзӣ. Ман саломатиам, тамоми пулам, ва тичоратамро аз даст додам, вале ту хатто як гапи хуш хам нагуфтӣ, баръакс бо ман чанчол кардӣ... Номи туро ва Радиои Озодиро гирифтаам. Ту вазифа дорию додар не.

4. Боз шайтонию найранбозиатро нисбати ман давом додӣ, гуфти ки ман закоти моламо ба ту медихам, аммо бароям аз ту хеч чиз лозим нест, зеро захмхо дар калбам мондааст. Боз шарм надошта, дар пеши хама ман закот додани меравам мегӯӣ. Хурсандив айшу ишратат дер давом накард, мошини чипат чапа шуд, Худованд барои дурӯгу игвогарихоят нишонат дод.

5. Падар чандин хавлиро барои ман савдо кард, харидорӣ кардан нагузоштӣ, хатто хавлии хамсояро се маротиба савдо кард, ту ва занат намондед, хотирам хаст, ту занг зада гуфтӣ, ки янгаат мегӯяд, ки хавлии хамсояро нахаред, лекин баъди 20 дакика ба хамсояи дигарамон занг зада гуфтаи, ки рав хавлиро бихар, зеро ин хавли арзон аст. Ман ба ту чи зараре расонидам, ки монеаи хамсояшавии ман хастӣ? Ё ту намехости, ки бародарат сохиби хонаи худ шавад? Бо шарофати сиёсати хароми ту, ман бади 8 соли дигар сохиби хона шудам.

6. Вакте дар хавлиаш падарам, як порчаи заминро барои ман чудо кард, ман аз падарам хошиш кардам, ки Мирзову занаш нафахманд, сохтмонро оғоз намуда, хонаро бардоштем, баъди бозгашт омада, норозиги баён кардӣ, ки ман дар инчо накшаи сохтани хонаи ду ошёноро доштам ва боз ба найрангбозӣ ва туморбозиат пардохтӣ.

7. Вакте, ки падарам бемор шудан, ба ш.Москва оварда, чарроҳӣ кардам, хамчун писари калон кисмате аз пули сафарро надодӣ, хатто пуле надоштӣ, ки барои ахволпурсии падар бо телефон сарф кунӣ, падари беморам худашон ба ту занг зада, аз холу ахвол ва саломатиаш мегуфт. Боз дар пеши хама мегӯӣ, ки ман 14000 евро дар як мох маош мегирам. Ин пулхоят барои кист? Хангоми бозгашти падар ба Душанбе ту хам ба Тоҷикистон омада, дар назди хешовандон рӯйирост дурӯг гуфтӣ, мо падарамонро чарроҳӣ кардем гуфта, худро реклама кардӣ.

8. Дар хона бастаҳои евроро нишон медодӣ, баъдан онро бурда ба як нашъафрӯше бар ивази фоиз месупоридӣ, аммо фоизхӯрихоят рӯзе ба зиндагиат таъсири бади худро хоҳад гузошт, аллакай таъсири худро гузоштааст, зеро нашъафрӯш маблагатро надода, махбасӣ шуд. Интизор шав, рӯзе аз махбас озод мешавад ва пулатро бармегардонад. Ту дар кадом хадис ё ояти каломи Шариф хондаи, ки дар Ислом ба нашъафрӯше бар ивази фоиз карз доданро ичозат додааст? Бехтараш хамин маблагхоро хуб намешуд, ба бародари дуюмат медодӣ, то зиндагиашонро дуруст кунанд ё касе намонд?

9. Рӯзи чанозаи падарам омада, хар рӯз рафта харид мекардӣ, аммо мо баъдан фахмидем, ки ин пулхоро модарам ба ту медодааст ва боз дар пеши мардум гуфтаи, ки ман масчиди дехаро таъмир мекунам, Шумо танхо усто ёбед, аммо ин суханхоят танхо як рекламаи навбатиат будаасту халос. То хозир мардуми деха бар он назаранд, ки гӯё хонаводаи мо пули барои таъмири масчид рои кардаи туро, аз мумсики надода, барои худ сарф намудаем.

10. Хангоми таксимоти мероси падар, хонаи дар пойтахт бударо ба хохарамон Фотима додем, хама имзо кард, шахсан худат хам имзо гузоштӣ, вале баъди муддате гуфтӣ, ки биё ба хохарамон хона месозем. Ман пурсидам, ки маблаг дорӣ, таъриф

кардӣ, ки ман 14000 евро маош мегирам, вале хамагӣ 2000 доллари ИМА додӣ. Вале фикр накардӣ, ки бо 2 хазор доллар чи сохта мешавад. Хонаи баландошӯнаи хохарамон 50 хазор доллар арзиш дошт, ё ин дафтӯа низ ба занат махкул нашуд, ки хохарат дар пойтахт хона дошта бошад. Бо шарофати сиёсати харомат хохарат танҳо баъди 5-6 сол ба хонаи нотаом даромад.

11. Таъриф карди, ки ман дар сари кабри падар санги хотира мегузорам, пурсидам, ки агар пул даркор бошад, рои кунам, ту гуфтӣ, ки ман худам хал мекунам, аммо дар хамин чой хам пулатро дарег дошта, санги хурдакакero гузоштӣ.

12. Баъди марги модар аз сабаби бӯхрон дар ФР ба карз гӯтидам рафта натавонидам меросро зани ту таксим кардааст. Номи маро хат задааст. Дар кучо дидӣ, ки келини хона меросро таксим кунад. Ё сухани ту барояш қурб надорад?

Худро имрӯз мусалмони хакикӣ мегири, чаро аз рӯи Ислом меросро байни фарзандони падар таксим накардӣ? Хамин аст исломи ту, ки барояш гӯё мубориза мебарӣ ё ба харомхӯри одат кардай?